

Kho bãju vá°-t 'cãcy nhã trá»•i' trãfm tuá»•i trãan nã°i Ngá»•c Linh

ã°ng gã°p cá»§a Vã© Trung - Hoã ng Thá»•
11/05/2017
Cá°-p nhá°-t 11/05/2017

Kho báu v-t 'cây nhà trÝ'
tr m tuõi trên núi Ngíc Linh

*

Vi Trung - Hoàng Thí

Ngoài
cây thuĩc dũu - sâm Ngíc Linh, nhĩng rĩng quĩ bĩt
ngàn d°Ui chân Énh Ngíc Linh là báu v-t và cça Á
dành cho cháu con mà th§n linh ban t-ng cho bà con Ca dong,
Mĩ nông, Xê ng. Không phĩi ãn bãy giÝ ng°Ýi ta
mUi biĩt ãn giá trĩ cça cây quĩ Trà My (Quĩng
Nam). Mũy tr m n m tr°Úc, quĩ Trà My là sEn v-t quý
dùng Á tiĩn vua hàng n m và °ác vua Minh Mĩng cho
kh°c lên Nghĩ Énh trong bù Cũ Énh B Cung ãnh
Huĩ, gĩi là Cao sĩn Ngíc quĩ .

Cây
quĩ cõ thã tĩ làng Ông Nĩ phĩi 2 ng°Ýi ãm mUi
xuã
Á

Giã
làng HÓ V n Dân ang thu hoĩch vĩ quĩ

Cách ây hĩn 30 n m, nhĩng
v°Ýn quĩ cõ thã bĩt ngàn nĩ miãN ½t Tiên Ph°Úc
(Trà My) bĩ khai thãc ào ĩt Á xu½t kh©u nh±m chĩ
biĩn d°ác liÇu. Chĩ mUi thÝi gian ng°n sau, nguõn
quĩ cĩn kiÇt.

Á phãc hõĩ nhĩng rĩng
quĩ, chính quyãN Éa ph°ĩng v-n ùng ng°Ýi dân
trÕng lĩ b±ng giĩng quĩ nh-p tĩ các tĩnh phía B°c
cho n ng su½t cao. Cây quĩ phát triã mĩnh nh°ng không
có giá trĩ kinh tĩ vì không có tinh dũu.

Hàng tr m nghìn ng°Ýi trÕng
quĩ miãN Cao sĩn Ngíc quĩ Tiên Ph°Úc, Trà My,...
lãm vào cEnh iĩu éng vì phĩi ch-t bĩ quĩ B°c Á
trÕng lĩ quĩ bĩn Éa. Nhĩng cây quĩ này °ác bà
con ng°Ýi Ca Dong, Mĩ Nông d°Ui chân núi Ngíc Linh gĩn

giã bao Ýi nay ã cêu cây quç gÑc Trà My khĩ tuyÇt diÇt.

°a tay chÉ cây quç gÑc hàng tr m n m tuÕi ß làng Ông Ní, xã Trà Vân, anh Bùi Phi Lâm cho biçt làng còn nhiÁu v°Ýn quç cÕ thã nh° thç nh°ng n±m sâu trong rêng, i hìn 2 tiçng mÙi tÙi.

C£ làng Ông Ní có chêng 40 hÙ dân sinh sÑng. GiÑng nh° bà con Xê ng trên núi Ngíc Linh bí m-t trÓngÂ sâm Ngíc LinhÁ giã rêng, ß xã Trà Vân, bà con Ca Dong cing bí m-t trÓng nhĩng v°Ýn quç giã rêng sâu.

Sau hìn 2 giÝ v°ät núi, c£ rêng quç cÕ thã hiÇn ra tr°Ùc m̄t. Nhĩng thân cây già cxi, lÙp vĩ sÑn si, rêu phong bu kín. -c biÇt, quç không há bÉ bÇnh râu mñc - mùt loji bÇnh khiçn cây quç chçt éng ß nhĩng rêng quç b̄c cao s£n.

Cây quç to nhçt có chu vi kho£ng 2,5m, hai ng°Ýi ôm không hçt. Anh Lâm cho hay ây là cây quç lÙn nhçt, già nhçt, °ác xem là cây quç TÕ . Ngoài ra là hàng tr m cây khác có °Ýng kính tẽ 40cm çn 60cm.

Cây quç này tuÕi nhiÁu hìn c£ tuÕi cça bÑ mình. Nghe già làng kÃ là °ác trÓng tẽ rçt lâu rÓi. ây là cây rçt quý Á ðy hçt giÑng. NhiÁu th°ing lái vào hũ mua nh°ng c£ làng quyçt Ënh không bán, bßi cây quç Ñi vÙi ng°Ýi dân Trà Vân rçt quan trĩng, là biÁu t°ãng cça sñ giàu có - anh Lâm kÃ.

Già làng HÓ V n Dân ß thôn 2 Trà Vân, nçi có nhĩng v°Ýn quç cÕ thã, cho biçt, cây quç luôn g_n bó vÙi cuÙc sÑng cça bà con, °ác xem nh° là tài s£n lÙn, là cça Æ dành cho con cháu. ChÉ khi có viÇc trĩng çì bà con mÙi bán, còn không thì giã lçì và trÓng thêm.

Nhà nào ít nhçt cing hìn 500 cây, nhiÁu thì c£ rêng hàng chác ha. Mxi n m nçu cÑn tián cho con çì híc hay c°Ùi vã g£ chÓng hí mÙi bán quç. Mxi cây quç cÕ thã là biÁu t°ãng cça séc sÑng tr°Ýng tÕn, sñ giàu có và xem cây quç là báu v-t cça trÝi ban t-ng , già làng HÓ V n Dân nói.

Già Dân cing cho biçt, nguyên nhân hình thành nhĩng v°Ýn quç cÕ thã này là do tẽ x°a, khi ng°Ýi chç gia ình chçt çì Æ Æ lçì cho con cháu có cái n, cái làm giàu. Theo thÝi gian, các thç hÇ sau không khai thác nên rêng quç tÕn tçì tẽ Ýi này qua Ýi khác, hình thành nên v°Ýn quç cÕ thã ngày nay.

HÓi sinh nhĩng rêng quç

Quç Trà My °ác ánh giá là chóa nhiÁu tinh dÑu hìn tçt c£ các loji quç khác ß ViÇt Nam. Tinh dÑu quç °ác dân gian gĩ là bçh chÉ phàn du , có tác đãng chữa các bÇnh vÁ °Ýng

tiêu hóa, hô hấp, kích thích sản tuân hoàn cựa máu, l°u thông huyết mạch, giúp cơ thể khỏe mạnh và có tính chống nhiễm trùng.

Hiện nhiều doanh nghiệp trên

Đã bàn Quốc Nam đã bắt tay vào thu mua, chế biến sản phẩm từ quế, như các mặt hàng thực phẩm chức năng, rượu quế, bột quế, tinh chất quế, kem quế, kẹo quế, ... Giá 1kg quế loại 1 là 55.000 đồng, loại 2 là 45.000 còn lại quế vẫn khoảng 35.000 đồng,...

Ấp cây quế cùng với cây sâm Ngọc Linh trở thành cây đặc sản quý hiếm, cây xóa đói giảm nghèo ở miền núi, thị trường HND tăng Quốc Nam nhiều năm đã thông qua quy hoạch và chiến lược phát triển cây quế Trà My đến năm 2025 và tăng cường đến năm 2030.

Quốc Nam đang tập trung

chăm sóc và phát triển cây quế và cây sâm Ngọc Linh. Riêng cây quế đã quy hoạch 7.777 ha, trong đó trồng mới 4.017 ha và 3.760 ha hiện có. Đến năm 2030 sẽ phát triển diện tích trồng quế lên 10.000 ha và hình thành cơ sở chế biến quế thành đặc sản xuất khẩu. Tổng nguồn vốn đầu tư cho cây quế là 113,5 triệu đồng, Chủ tịch UBND tỉnh Quốc Nam cho hay.